

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr. 20.
ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
1 an 20 cor.
6 luni 10 cor.
3 luni 5 cor.
1 luna 2 cor.
Duminecă pe an 4 cor.
Duminecă și străinătate pe an
40 franci.
Scrisoarea nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.
INSERTIUNILE:
de un rând garsonat: prima dată la
bani; a doua oară la bani; a treia
oară 5 h. de fiecare publicare.
Atât abonamentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte în Arad.
Telefon pentru oraș și comitate
Scrisori neîncasate nu se pot primi

anul VIII.

NUMĂR de DUMINECĂ

Nr. 40.

Noi și Sașii.

Cu privilegiul tinerii în Timișoara a marelui general a singurei noastre Asociații care îmbrățișează la sînul ei pe toți iubitorii de carte, «Sieben. d. Ta-» din Sibiu a scris un însemnat articol despre cultura noastră națională.

Între altele a zis:

«Asemănarea (Asociațiunii române și a celorlalte reuniuni române) cu ceea-ce conțineații nostri maghiari numesc «reuniuni de cultură», nu iese în favorul celor din urmă. Aici o companie dușmană, plănuită și agitată înfricoșat, dar aproape în totală fără de succes pe teritoriul naționalităților «străine», colo, la Români muncă energică pentru întărirea și adîncirea propriei naționalități și numai aceasta, fără nici o poftă de cucerire.

De aceea nu poate fi îndoială, pe care sunt simpatia noastră (ale Sașilor). Se înclină spre năzuințele de cultură române, fiindcă aceste înseamnă muncă serioasă și de aceea dobîndesc respectul nostru, deși *nouă Sașilor ne sunt periculoase*. Pe partea «Reuniunilor de cultură» maghiare e ațîțarea, care e repudietoare, și ea este nepericuloasă sau cel puțin nu poate cauza nouă Sașilor o daună gravă.

«Periculoase sunt, zicem, pentru noi (Sașii), năzuințele de cultură române, pentru-că ele micșorează distanța mai mare și mai înaintată ce a existat între noi Sașii și concetățenii nostri români, pe când totodată disproporțiunea numărului poporului devine tot mai nefavorabilă.

Recunoaște deci, ziarul săsesc din Sibiu, că Reuniunile noastre culturale n'au și nu urmăresc altă țintă decât să împrăștie printre Români, și numai printre Români, învățătura de carte. Să atragem la noi, fie prin viclesug și vorbe ademenitoare, fie cu sila, alte neamuri, nu l-a venit în minte nici unui Român. Ne mulțumim dacă putem să îndreptăm cât de cât starea noastră: a *cuceri* nu intenționăm.

Pe când în aceeași vreme ce urmăresc asociațiile de felul acesta ale Ungurilor?... O spune ziarul săsesc: se aruncă asupra neamurilor celorlalte, căutînd cu toate mijloacele să le atragă la sînul lor, ca astfel să slăbească în noi cunoștința de *carte românească*, să ne obișnuim să privim de bună număi curtea ungurească și — cu vremea — să deștepăm în noi dorința de a ne face Unguri....

Eată de ce ziarul săsesc se simte îndemnat a spune că pentru adunările culturale (?) ungurești Sașii nu pot avea dragoste, pe când pe cele românești le privesc cu ochi

buni, deși — adăogă — aceste sunt primejdioase pentru Sași.

Pentru dragoste — mulțumim; în ce privește însă primejdia ce ar isori pentru Sași din adunările noastre culturale, să ne dea voie colegii sași dela Sibiu a face unele observații.

Este adevărat, că în Ardeal Românii sporesc în măsură mai mare decât Sașii. Aceasta nu poate fi socotit însă ca un păcat *al nostru*. Dimpotrivă: noi am dori să sporească și Sașii, și încă în așa măsură, ca Ungurii din Ardeal să nu-i copleșească nicăiri. O spunem asta cu inimă curată. Eată de ce: sute de ani am trăit alături de Sași, învățînd tot bine dela ei, și nu ne putem plînge nici azi că fie la sate, fie la orașe, ei ar urmări gîndul să ne desbrace de ceea-ce este în noi românesc: limba, legea și obiceiurile! Pe când kulturegyletul, o știm și noi și o știu și Sașii, nu urmărește alta de cât să ne facă Unguri și pe noi și pe Sași....

E drept că la sate Românii sporindu-se, cuceresc loc. Asta se face în chip firesc. Nicăiri Românii nu s'au ridicat cu puterea împotriva Sașilor, nici nu este stăpînire română care să-și fi pus ca țintă nimicire Sașilor, pe când cerceteze Sașii ce le face stăpînirea maghiară și ce urmăresc reuniunile de cultură ungurești?... Nu chiar acum episcopatul săsesc se plînge amar că stăpînirea ungurească voeste să le răpească

LACREMI FERBINȚI.

(Pentru frații din Basarabia).

Cît plîns este pe sub soare,
Nu e plîns ca 'n Chîșinău:
Plîng neveste iubitoare,
Plîng flăcăi ajunși în floare,
Plîng și mamele din greu!

Căci poruncă aspră dat-a
Împăratul muscălesc,
De plecare; și plecat-a
La războiu, întreagă ceata
Din poporul românesc!

Și se duc ca și o turmă
Și prin ploaie și prin vînt;
Simt, că viața li-se curmă.
Ei prevăd că-ți cel din urmă
Pas, făcut pe-acel pămînt!

Dumnezeu grija le poarte
Cum în pace și 'n război;
Înainte li-e scris: *moarte*
Îndărăt *aceiași* soarte:
Cnuta este înapoi!

Soarele în ceruri plînge
Încrozit stă pe sub nor;
Viața par'că ni-se stînge,

Cînd șiroaiele de sânge,
Curg din nobilul popor!

Plînge, români toată,
Dela Nistru și Carpați:
După țeara sfîșiată,
După oastea decimată,
După cei nemîngăiați!

Plîngeți toți cu întristare:
Plînge Nistre, plînge Prut;
Plînge tu albastră mare,
Plîngeți toți cu 'nduioșare,
După frații ce-ați pierdut!

Iosif Stanca.

* Psihologia revoluțiunilor.

Conferință ținută în 16/29 Aug. la adun. gen. a inv. gror. din dreapta Mureșului.

Onorată adunare generală!

Superb de ori-ce mișcare culturală română, ambițios de a putea lua parte în toate acțiunile provenite din înaltul motiv de a promova interesele sârmanului nostru popor, și dornic, de a vedea realizat idealul de care palpită inima părinților nostri; ridicarea nivelului intelectual-moral al poporului român și prin trînsul ridicarea stării bune a bisericii școalei și țării noastre: în acest moment solemn Vă salut cu o bucurie

vie conmiționii mei noi și vă fac o sîrbătorească făgăduință, că din toate puterile mele voi lucra pentru sprijinirea tuturor intereselor acestei reuniuni ca prin muncă deamă cu demnitate să pot sta alături de ostașii intelectuali ai neamului românesc. Și acum, când pentru prima oară debutez năntea D-Voastră, simțînd-mă fericit în cercul D-voastră, primiți-mă, Vă rog, cu acea dragoste cu care mă apropii și eu de D-voastră.

Prin lucrarea mea de față voi să vă arăt cauzele, fazele și în urmă momentul de exploziune a acelor teribile mișcări, cari în istoria omenimei sunt cunoscute sub numele de *revoluțiuni*.

Revoluțiuni au fost și vor fi multe, dar au toate altă înfățișare, alte motive, dar tot același scop toate: perfecționarea, fericirea omenimei.

Dintre revoluțiuni cele mai interesante, cele mai instructive sunt cele sociale, cum a fost revoluțiunea franceză, sau cea a fraților Grahi.

Cu ocaziunea aceasta și eu vreau să mă ocup cu psihologia acestor revoluțiuni sociale. Notez încă, cumcă în măsură mai mică sau mai mare — de regulă apar de-o dată mai toate feliile de revoluțiuni, provocându-se și sprijinindu-se una pe alta.

Dar mă veți întreba, să vă spun în fine, ce este revoluțiunea? *Este tendința de a realiza și cu forța ideile, cari par a asigura bunăstarea, fericirea omenimei.* Astfel prin scopul ei — în fond este cea mai nobilă pornire, prin mijloacele ei însă, pe cum vom vedea, este cea mai groaznică, în manifestările ei cea mai infectă mișcare, care asemenea unui uragan de vară seceră sute

școlile și spărturi să le facă în drepturile bisericesti?!... Nu chiar »Sieb. d. Tagblatt« spune că adunările culturale maghiare duc »campanie dușmană«?!...

Oare orașele mari și înfloritoare odinioară curate săsești nu stăpânirea maghiară caută să le prefacă în orașe ungurești, întrebându-se, spre acest scop, toate căile îngăduite și mai ales neîngăduite?

Noi și în orașe și în sate trăim în pace cu Sașii. Ear dacă stăruim să dăm 'nainte, și astfel se facem mai mică deosebirea ce era în trecut între sașii mai bogați și mai știutori de carte decât noi, asta nu trebuie să supere pe Sași nici să-l întărească în gândul că înaintarea Românilor este o primejdie pentru ei... *De ce n'ar pute trăi adică alături și fericite două popoare chiar d'opotrivă de istețe și harnice?*

Doar toată nefericirea din patria noastră asta este: guvernul unguresc și ceata șovinistă crede că Ungurii numai așa pot fi și rămâne stăpânitori, dacă celelalte neamuri din jurul lor vor fi răpuse ori cel puțin topite în neamul unguresc... Ne place a crede că nici unu-l Sas nu-l poate veni în minte să cugete la fel cu smintiții de șoviniști maghiari!

Fie tari Sașii, dar să înaintăm și noi. Patria comună așa se va întări și numai așa vom putea să punem stavilă valurilor șovinite care ne amenință d'opotrivă, și pe noi și pe Sași!

Un plan păcătos.

După cum îndeobște se știe, în anul acesta în părțile mai sărace ale țării oamenii nu au nici ce să mănânce. Cu atât mai puțin au bani pentru plățile dărilor.

Stăpânirea, cu toate acestea, va căuta să stoarcă ce poate chiar și dela cel mai sărac. Unde nu va găsi ce să cuprindă și apoi să liciteze la tobă, va vinde chiar casa celor cari luptă deja cu foamea. Nu este destul deci că s'a deslănțuit asupra noastră

urgia Cerului, ci mai vin acum și droaia de executori...

Ear că ce sunt în stare să facă acești ipochimeni, cum cuprind și cum vînd ceea-ce au cuprins, cine să nu știe. Jalea și praful se alege pe urma lor. N'au oamenii aceia milă, ear vînzarea cu toba se face așa fel, încât dacă toată afacerea asta n'ar fi sub scutul legii, ar trebui s-o numim — jefuire. Pe sume de nimica se vînd averi agonisite de părinți și strămoși... Spaima dacă ar avea chip de om, apoi de bună samă nu ar căsuna pe sate mai multă groază decât căsunează prin sate când s'arată execuții... tul...

Și în mijlocul nenorocirii ce a lovit pe toți cetățenii din patrie, căci toți, fărăosebire de neam, sufer în urma anului rău, — s'a găsit un nepricopsit de șovinist, Réz Mihály, care chiar nenorocirea asta voiește să o întoarcă înspre folosul Ungurimei...

Scrie în »Budapesti Hirlap« dela 3 Octombrie, un articol în care spune că *averile ce se vor licita din pricină că proprietarii nu pot plăti darea, ar fi să le cumpere — statul...*

Și știți pentru ce?

Ne-o spune el. Ascultați:

»In părți locuite de naționalități trebuie luat în seamă și aceea, că *ajungând* — cu ajutorul antistiei comunale — *statul stăpân peste averile licitate, ar îndeplini chemarea națională făcând ca averile să ajungă apoi în mâni maghiare*. E o colonizare și asta...

Va să zică ușor de tot: cei dela conducerea țării ar da poruncă aspră executorilor să vîndă fără milă averile nemaghiarilor, — *averele le ar cumpăra statul, care le ar da apoi Ungurilor!*...

Un asemenea plan numai în capul unui șovinist nebun se poate naște, și ticăloșii de astea numai un ziar unguresc are îndrăzneala să tipărească.

Dar dacă statul are bani să cumpere averi la licitație, de ce să mai scoată licitație pe bieții oameni?... Cine nu înțelege, că dacă s'ar purcede cum scrie susnumitul șo-

vinist, ar însemna că se urmărește de a despoia pe nemaghiari...

Socotim însă că asta nici chiar garia nu se poate, unde de altfel se plă multe mirozenii.

E, la toată întâmplarea, semn al că un ziar de însemnătatea lui »Budapesti Hirlap« publică astfel de ticăloșii. Bănuiește că o astfel de purcedere ar însemna »politica națională a ajutorării să scape poporul (unguresc, se înțelege!) de sărăcie. Bravo politică și ușor de făcut: scoți la tație averea Românului, a Slovaciului și Neamțului ș'o dai apoi — *statului*...

Și punem rămasag: vor fi mulți niști cari să laude născocirea lui Réz Mihály...

Noi credem însă că un om cu astă cugetări n'ar trebui suferit prin preajma redacțiunii, ci pus sub paza doctorilor. Căci, fără îndoială, trebuie că-l lipsă de doagă.

Răsboiul ruso-japonez

Asediarea Port-Arthurului.

7 și-fu, 4 Oct. O epistolă privată aci spune următoarele: Înaintarea din partea Japonezilor asupra Port-Arthurului s'a făcut printr'un șir de împușcături și de natura asalturilor alternative fără de șit. Atacul în contra marelui înălțimilor de o hotărîre desperată, durând patru zile încetare. Un detașament japonez, care a sea fără adăpost într'o vale, a fost nimicit șrapnelele Rușilor. În sfîrșit Japonezii reușit să așeze un tun de câmp în fața unui șanț ridicat în pripă, dar din cauza bardărei forturilor vecine, n'au fost în stare să mențină această poziție. Când Rușii au luat ofensiva, soarta s'a întors în defavorul Japonezilor, *cari aproape total au nimicit*. Alte două încercări de ale Japonezilor de a reocupa această poziție au rămas zadarnice. Chinezii, cari alaltăieri au

de mil de victime, erumpe cu puterea unui vulcan, nimicește totul, ce îi stă în cale, — și val de cel-ce au produs-o și i s'au opus; dar, — ce e mai trist ideile ei devin iluzorii prin viforul urei omului asuprit și scopul nalt să zădărnicește prin orbia minții exaltate! În timpul revoluțiilor spirituale omenești respiră după răzburare, — și pricinuitoarii și executorii revoluțiilor zac în hecatombe dealungul drumurilor și străzilor ca documente îngrozitoare a adevărului, că ordinea naturii, — nepedepsit nu se poate viola.

Mi-se pare că din aceste a-ți ghicit și D-voastră, în ce stare sufletească se află un popor în timpul revoluțiilor.

Această stare sufletească să produce prin un lung șir de neîndreptăți, de suferințe provenite din o cultură falsă morală, artistică și socială, alimentată de o corupțiune, care predicând îndurare, gingășie, chiar aceste nu le cunoaște în sufletul ei sîc de ori-ce sentiment mai nalt — și epuindu-se tot sucii societății lucrative: în apogeul durerilor nesfîrșite și nevindecate: explodează sfărîmînd totul și răsturnînd toate.

Se manifestă în chipul următor: Se fură, se devastează și se ucide.

Să furi, să uci, este o crimă ordinară. Și omul revoluționar fură, ucide, și totuș nu este criminal. Omul revoluționar nu vrea să aibă nimic, când jefuiește și ucide, dînsul vrea să nimicească numai totul, ce-l amintește trecutul plin de suferințe, totul ce i-se părea că-l stă în cale spre închipuita, și mult visata fericire. Starea, în care se află popoarele în timpul revoluțiilor, am putea-o numi *desechilibrare sufletească*, sau cum ar zice poporul nostru și-a pierdut sîrita.

Este oare între d-voastră om, care să nu fi ajuns barem odată în viața sa în starea, când aprins la creri, cătrănit la suflet, asuprit pe nedrept, cu inimă mare țesea totuși la planuri, visa de fericire, și când i-se părea că e în momentul realizării tuturor visurilor sale: de odată prin cine știe ce intrigă, prin nici însuși nu știe ce păcat atribuit ție: visurile tale toate dispar, și se zugrumă ambiția personală, și strivit, umilit privești în abisul, de unde îți strigă nefericirea. În acest moment de crîșă mentală nu vî aduceți aminte ce ați simțit? Nu vî aduceți aminte cum revoltați stringeați din pumnii, vî avîntați și căutați să stingeați pe urzitorul nefericirii d-voastre? — Asemenea acestei stări este și cea a popoarelor revoluționare. În acest acces quasi apoplectic, mult încercatul popor, desiluzionat rupe cu răbdarea — și darimă, restoarnă întreaga societate și ne mai cugetînd în desnădejdea lui la realizarea ideilor, de cari se încălzise atât de mult: sfărîmă și zdrobește într'una și sub ruinele vechiului edificiu social își îngroapă toate ideile și planurile fericirii sale. Îmi închipui că sunt în Parisul din timpul revoluției. În fantasia mea aprinsă vîd cum pe piețe și străzi se adună zdrențoșii sansculoși cu femeile lor murdare, cu copiii lor palizi de lungă suferință și foame. Orașul și țara resună de urletul lor de răzburare, și într'un chip respingător cîntă corul înfricoșatului cîntec: *Ca ira!* (va merge). Și trăsuri după trăsuri pleacă dealungul drumurilor; într'insele bogații și preoții, e între dînsii și însuși regele. Unele trăsuri merg spre ocne, pușcării, altele spre calea — unde se începe vecinica nimicire. Crezi, că nu mai sunt biserică — poporul să îngrămădește prin alte locuri.

— Pe străzi și piețe se înalță furi și răzburare — în jur de ele victime și poporul răzburat — păcătosii acestel descreeării, acestel desechilibrare — urcă de a rîndul eșafodul — sîngele se scurge pe potop — și în jur poporul erumpe înjurînd și batjocorînd la vederea victimelor dîte de păcatele lor și ura poporului. Și apoi pune stavilă nici urgiei nici planurilor. Marat cere zi de zi decapitarea a mil și de bogați — poporul aprobă — și călăul începe să continue neobosit munca de moarte. În urmă sunt vrăjmași de ucis — dar mintea și simțurile se ferbe și pentru că păcătuit-au și legiunitorii al revoluției: legea trebuie să se implinească și vine acum rîndul apostolilor revoluției. Cad, pier — și au dispărut de odată cu ei și ideile lor. În anarhie și frica lor generală poporul istovit și remas singur stă neputînd din întuneric peste valurile murdare ale revoluției se ridică falnic un Napoleon și dintr'una cula dar înfricoșata republică, din statul de apostoli de odinioară resare imperiul fără utopisticele dar mult trimbițatele frase: *egalitate și frățietate*. Legea naturală implinit — moarte prin moarte s'a făcut.

Și revoluțiunea este urmare naturală — se poate încunjura, este o mișcare motivată în dreptăți chiar — prin mijloacele și deciziile rea ei însă ilegală. Pe cum un singur om poate înnece în sine pe vecie asuprirea, și sionările, ce l-au ajuns, și erumpe: astfel și un popor, dacă l-ai pus la suferințe fără Revoluțiunea se motivează prin naturalitatea prin cauzele, cari o produc. Dacă n'ar fi rîntă, umiliri, înșelări, decepțiuni, nu te-

Arthurul spun, că efectul focului de ar-
japonez a fost teribil. Laturile înălți-
celei mari au fost pline cu cadavre mu-
Intr'o singură groapă zăceau 300 Ruși
Japonezi. Japonezii în parte au as-
apaductul, dar pentru aceea Rușii au
mod să se provadă cu apă de beut.
conservele de carne s'au sfârșit, ear
antul nu este indetultitor. La zi se tae
asinl, pentru a avea cel din Port-
carne. Un funt de această carne costă
sillingi, și un ou costă 18 pence.

Londra, 4 Oct. Lui „Morning Post“
anunță din Petersburg, că revocarea
Alexeiev s'a făcut din cauza, că el a
designat ca urmaș al ministrului de
me contele Lamsdorf.

Londra, 5 Oct. Raportul lui Stoessel
avește în colorl înspăimântătoare luptele
19 până la 23. Japonezii, zice rapor-
au înaintat cu un dispreț de
te de neînchipuit și în urma
groaznic măcel au reușit să cuce-
o înălțime.

Londra, 5 Oct. Japonezii așează naintea
reilor ltoșan mari baterii. Pe marca galbină
din urmă pustia un puternic vifor, care
est mari daune Japonezilor în cât aceștia
răzut siliți să se refugieze în port.

Cămpul de luptă în Mandșuria.

Londra, 5 Oct. Lui „Morning Post“ i-se
zează din Shanghai, că garnizoana din
Arthur începe să simtească lipsa apei de
Tunurile grele de pe încrucișătorii (ruși)
Pallada, mai departe de pe panceratele
a de ra, Sebastopol și Pobieda au fost duse pe

Petersburg, 5 Oct. Când divisia 4 a
zului Fock după evacuarea așa nu-
munte al lupului, apărat cu vitejie
atacurilor necurmte alor trei di-
japoneze concentrate timp mai bine
Suă luni, s'a retras pe teritorul orașu-
Stoessel a lăsat să defileze pe dinaintea
astă divisie. Perderile Japonezilor, su-
in intervalul dela 19—26 c. sunt eva-
de către Ruși la 10.000 oamenl.

Berlin, 5 Oct. Din Mukden i-se rapor-
lul Berliner Tageblatt, că Japonezii
acerit mai multe linii de apărare.

dori răzbunare, dacă însă aceste nu se
urmă, după cum nu te-ai îndurat de asu-
asemenea nu se va îndura nici dēnsul de
si cine ne poate lua nouē dreptul, de a ne
când perire, moarte, vecinică suferință
pune în prospect? In aceste zace îndrep-
a revoluțiunei. Este însă nelegală, căci prin
acele ei nu s'a ajuns și nu se va ajunge
când scopul proclamat printrinsa.

Dacă odată revoluțiunea este naturală și
se urmeze, să-i facem diagnosa, să vedem
sunt simptomele, din cari să putem deduce
eventuală erumpere a revoluțiunei.

Cu toată siguranța poți constată că te apro-
revoluțiune, când în general ți-se pare că
materială a oamenilor e bună, cea-ce pare
edi împrejurarea, că domnește luxul exa-
și să cultivă așa zisa artă. Totul e însă
struți abia sunt câți-va — ceilalți sunt ex-
și duși la raină lucie prin spiritul tim-
corupt, când plăcere, pompă, splendoare
inează. Să umblă la teatre, la orfee, la
erte, — și artă e tot ce se produce — fără
erare la piesele de artă, ci numai la ar-
și artiste. In asta zace falsitatea și pedeapsa,
amenii sunt mai mult sensuali decât senti-
alii. Să ridică palate — publice și private
să fură mult, foarte mult în numele bine-
public. Comoditate și plăcere să vinează pe
terenele până la bancrută. Să încep sinu-
ile de tot soiul și grasează filosofia pesi-
fatalismul, destinul; jurnaliștii, — cu min-
lor substituiesc în publicul enervat litera-
si lectura operelor de valoare. — Să co-

Charbiu, 5 Oct. Conform rapoartelor
sosite, generalul Kuroki să nizuește să în-
conjure pozițiile rusești.

Londra, 5 Oct. O bandă de Hunhuizi
a făcut prizonieri 70 Cazaci. Șeful bandei
a încunoștințat pe Kuropatkin, că va mal-
trata pe prizonieri în tot chipul drept reor-
siune penitucă Kuropatkin a spânzurat pe
prizonierii Hunhuizi.

Petersburg, 5 Oct. Agența telegrafică
rusă vestește, că maiorul Orlov a fost re-
vocat de pe câmpul de războiu și a fost
numit membru al statului maior. Această
revocare se datorește împrejurărei, că Or-
lov a comandat corpul 34 de infanterie
la Liaoyang, unde a îndurat cele mai sim-
țitoare pierderi.

Situația la Mukden.

Petersburg, 6 Oct. Corespondentul lui
„Brsiia Viedomosti“ trimite de pe câmpul de
război următoarele:

După pregătirile de mai nainte judecând,
se poate presupune, că Kuropatkin n'are
de cuget să părăsească Mukdenul. Pentru
întreaga armată sunt clădite colibi de pă-
mânt cari sunt calde. Zi de zi sosesc la
Mucden călăreții japonezi, pe cari generalul
Miscenko îi face prizonieri (?).

Paris, 6 Oct. Agența Havas vestește din
Mucden, că locșitorul Alexeiev a sosit
acolo, unde a conferat mult cu Kuropatkin.
Japonezii organizează în regiunile dela vestul
Mongoliei și Mukden bande tari de Tunguzi,
cari stau sub comandă japoneză. Ch'marea
acestor bande este, să nimicească linia fe-
rată și să împedee pe Ruși de a-și procura
munițiuni din Mongolia.

Londra, 6 Oct. La Mukden trupele a-
vant-gardel s'au retras mai înapoi; Kuroki
înnaintează mereu dela minele de cărbuni
de lângă Yantai spre Mucden. Japonezii au
fost instruiți de către șpioni chinezi asupra
pozițiilor lui Kuropatkin. Frontul armatei ja-
poneze se estinde dela țărmurul de nord al
rîului Hun până la Tienlin.

rumpe întreg gustul, — și nu e bun ce nu e
frumos, și totul să judecă cu vederea și dorul
de plăcere.

O caracteristică proprie a acestor timpuri
prerevoluționare sunt încă și divorțurile. Că-
sătorii, logodne chiar, unde ai presupune că
există oareșicare sentiment de pudoare, să desfac
fără ori-ce scrupul de mustrare de conștiință.

Să ivesc în urmă scriitorii cari vād răul
și ruina. Plănuiesc reforme nouē sociale — cum
facea Montesquieu, Rousseau și ceilalți. Ideile
ajung în popor — să pretinde realizarea lor și
să perhoreschează aceasta de regulă din partea
celor dela putere. Să nasc partide, certe, — la
început cu cuvântul în urmă cu arma, focul și
ghilotina.

Dacă în timpul certeii cu cuvântul oamenii
toți ar fi buni, drepti și înțelepți, s'ar putea în-
cunjura revoluțiunile; căci ivindu-se simptomele
și cauzele, ar fi să se suspendeze aceste numai
și am ajunge ear la calca normală.

Însă cine ne garantează nouē, că oamenii
vor fi oare când toți vecinic buni, drepti și în-
țelepți? Aici zace misterul eternei frice și a ne-
sfârșitelor suferințe.

Aceasta este poarta lui Dante;

Prin mine să intră la vecinica durere.

Ioan Costa.

Londra, 6 Oct. Lui Daily Telegraph
i-se raportează din Tși-fu. In Port-Arthur
se sporesc cazurile îmbolnăvirilor de tifus.
După o depeșă neconfirmată din Tokio
escadra rusă erl d. a. a încercat să izbuc-
nească din port, dar s'a întâlnit cu flota lui
Togo, în urma căreia s'a produs o încăe-
rare între ambele escadre.

Tși fu 6 Oct. In cercurile oficiale ja-
poneze se desmîțesc știrile cari au trim-
bițat în lumea mare înfrângerii japoneze,
recunosc însă că asediatori au fost respinși
cu ocasiunea ultimului atac. Se la ca si-
gur, că fortăreața va capitula încu-
rînd.

Petersburg, 6 Oct. Armata lui Oku a
trecut peste riul Hun cu scop de a încun-
giura aripa armatei ruse. După părerea cer-
curilor militare d'aici, Kuropatkin va fi silit
să detașeze armată mai mare pentru a îm-
pedeca împresurarea lui de către Japonezi.

Petersburg, 6 Octombore. In rapoartele
ultime ale lui Kuropatkin se accentuează de-
monstrative, că armata rusă din Mandșuria
este organizată la perfecție, și că fie-care co-
loană se află la locul ei designat în poziție
corăspunzătoare. Dar aceste raporturi cercu-
rile competente din Petersburg dedic că ge-
neralul Kuropatkin voeste să convingă pe
factori decisivi, că el este firm hotărît să
primească lupta naintea Mukdenului.

Cei 13 martiri...

An de an confrății nostri Maghiari ser-
bează tot cu mai multă pompă în ziua de
6 Octombore, o amintire tristă. Amintirea celor
13 generali, șefi ai insurgenților dela 1848
cari în aceasta zi, 6 Oct. 1849 au fost exe-
cutați sub șanțurile cetății Arad, pentru că
au prins armă împotriva Domnitorului lor,
actualul împărat și rege Francisc Iosif... In
țeara întreagă confrății nostri țin sărbă-
toarea aceasta de doliu, dar mai impozantă
se înțelege e în Arad, unde se află și scena
tristei amintiri. Astfel eri diferite reuniuni cu
drapele, școlarii dela toate școalele maghiare
și multime de alt public au mers în proce-
siune la monumentul celor 13 și de aci la
locul pierzării.

S'au ținut discursuri, declamațiuni oca-
sionale, și s'au încununat monumentele cu
coroane de flori. In piață însă, a fost
și ceva disonant. S'au adunat multime de
muncitori maghiari socialiști cari strigau:
Jos cu fanfaronii! Nu ne tr-bue patrio-
tismul vostru! Pâne poporului! Unul dintre
dînșii a urcat și tribuna, pe care o ilustra-
seră pân'aci oratorii festivi, a început să
vorbească și numai cu greu, poliția și aran-
giatorii l'au putut smânci dela tribună. S'a
produs un tumult regretabil pentru solerni-
tatea zilei...

Semn al vremii caracteristic, că și az
dup'un jumătate veac, s'a aflat un sărb-
care precum atunci Sărbul Damjanich au
luptat pentru idealele maghiare, așa acesta,
tinărul renegat sărb Dr. Tabakovits György
s'a angajat la rolul de apoteozator al celor
13... Vlăstar demn de strămoșul său Da-
mjanich.

Haz a avut că o bandă șvabească
adusă — pentru ocazie — din o comună
din apropiere, la reîntoarcere dela locul
pierzării, cânta veselă, defilându-și mulțimea,
„marșul lui Iancu“...

Adunarea învățătorilor din stânga Murășului.

— Raport special. —

Lipova, 4 Octombrie 1904.

Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor din stânga Murășului, Luni, după-amiază și-a ținut și ședința II-a, ultima totodată.

V'am raportat decursul ședinței I și al banchetului. V'am arătat cum președintele Dr. Traian Putici a aflat o formulă prudentă pentru a refuza pretenziunea incuificabilă a inspectorului regesc de a-l felicita pe dinsul ungurește. V'am arătat cum întreg decursul ședinței, precum și serviciul divin care i a precedat, ne-a dat impresiunea plăcută a unui act ce înalță; v'am arătat însă și disonanța dela banchet, unde P. C. Sa archimandritul Augustin Hamsea a ținut toast în limba ungurească pentru inspectorul regesc, și v'am arătat cum, — încurajat poate de pilda P. C. Sale — vice-președintele Reuniunii, învățătorul Ioachim Muntean — căruia ședința de după-amiază îi rezerva adevărata esclare — a mers un pas mai departe: a comandat muzicii hore ungurești. Am astăzi satisfacția a Vă comunica în continuarea raportului meu, că purtarea președintelui Dr. Traian Putici a fost până la sfârșit corectă și la înălțimea situației precare — ce precum veți vedea mai jos — s'a improvisat la sfârșitul adunării.

Președintele Dr. Tr. Putici deschide ședința la ora 4.

Comisiunea emisă pentru examinarea raportului general raportează prin referentul său Ioan Furdean.

Comisiunea constată că activitatea comitetului este vrednică de laudă, că averea Reuniunii este de Cor. 992 și arată cronologic activitatea de peste an a comitetului. Propune la sfârșit: raportul să se primească și să i-se voteze comitetului mulțumite.

Primindu-se raportul în general, la discuția specială A. Minisan cere ca pe viitor să se invite și membri fondatori la adunările Reuniunii. Nefiind alte observări președintele enunță raportul de primit.

La propunerea comisiunii emisă pentru cenzurarea socotilor, se dă absolutor cassarului și comitetului pentru socoteli, aflate în deplină regulă.

Urmează defigerea locului pentru viitoarea adunare generală. La propunerea președintelui, hotărîrea asupra fixării locului, se lasă la discreția comitetului.

Urmează eventualele propuneri. Învățătorul Cișmaș face propunerea să se recerce Conzistorul a rezolva mai grabnic afacerile disciplinare ale învățătorilor, cari se trăgănează de obicei cu ani. Cunosce un exemplu (face aluzie la cazul învățătorului Iulian Barzu din Șis-taroveț care de un an de zile stă pe nedreptate suspendat din post și Conzistorul convins de nevinovăția învățătorului, nu poate ori nu vrea, să-l repună). Iau cuvântul: profesorul Ioan Costa și învățătorul Băran la aceasta propunere, care în fine se primește.

Al doilea având propunere este Ioachim Muntean învățătorul din Beba veche, vicepreședin-

tele Reuniunii, cel cu hora ungurească dela banchet, și pe cum veți vedea, eroul zilei.

Îndată la introducere face o aspră critică organelor superioare bisericesti-scolare, cari nu-l ocrotesc pe învățător îndeajuns. Tonul cu care și permite a face aceasta critică este însă așa de puțin parlamentar încât președintele îl face atent că nu-l permite criticarea autorităților în forma aceasta. Venerabilul orator continuă însă pe tonul început. Zice că Conzistorul numai regulamente a știut să facă pe seama învățătorilor. Inspectori, comisari, controlori și pe câți alții i-a trimis pe capul învățătorului, să-l șica neze. Președintele îl îndrumă a doua oară la ordine. Ioachim Muntean continuând apostrofează pe un deputat din sinod; care ar fi cerut înăsprirea controlului asupra învățătorilor. Președintele bisericești încă nu le poartă de grijă învățătorilor ci când e vorba de îmbunătățirea sortilor lor zice că „nu-i de unde“. Președintele îl îndrumă împacientat a treia oară la ordine. Ioachim Muntean ajunge la apogeul unei perverse cutezante. Zice că dacă congrua n-a fost stricăcioasă pentru neatîrnarea preoților, de ce să nu ceară și învățătorii ajutor dela stat care nu vrea desnaționalizarea noastră. Biserica e mamă vitregă învățătorilor...

Președintele îl îndrumă din nou la ordine amenințându-l cu detragerea cuvântului. Se naște sgomot.

Oratorul continuă. Conzistorul a introdus instituția de comisari. Acestia-și dau aere ca și când ar fi mari pedagogi, deși nici atâta nu știu cât știu copii lui din școală. (Contraziceri. Sgomot. Voiu dovedi. La examenul meu comisarul n-a știut atâta ungurește cât au știut băieții mei din școală (Sgomot mare. S'aud strigăte: Asta-i denunțare! Infamie! N-ai vorbi așa dacă n-ai fi de față inspectorul regesc, Muntean continuă cu un cinizm revoltător: Am aci „Nagyikindai lapok“ care iată ce scrie despre comisarul dela examenul meu.

Aci s'au gătat răbdarea președintelui. Într'un sgomot mare pe care abea-l poate stăpâni, inferează în cuvinte aspre tristul curagiu a unui învățător de a terfeli în public superioritățile sale, biserica sa, neamul său. Președintele este frenetic aplaudat. Iau cuvântul apoi învățătorii Băran și A. Micloși, și profesorul I. Costa toți înfierând purtarea detestabilă a învățătorului.

I Muntean vrea să se explice. Este însă și mai violent și lipsit de bunăcuviință.

Președintele apoi într'un sgomot și o izbucnire generală de indignare la adresa distinsului învățător îl detrage cuvântul.

Încheindu-se apoi incidentul peste care n'ar trebui să treacă Conzistorul nostru și pentru care învățătorul acesta ar trebui luat la aspră răspundere, președintele încheie adunarea generală.

Seara dl. A. Vojen a ținut o conferință învățătorilor despre Mihail Eminescu și după aceasta s'a improvisat o petrecere cu dans.

Desvinovățire.

Din prilejul adunării generale a despărțământului Oraviței al Asociațiunii, ținută mai deunăzi în comuna Racășdia, un raportor anonim, „impilatul“, însuflețit de altfel de cursul acestui praznic cultural și de calitățile eminente ale stegărilor din fruntea despărțământului, pentru a căror preamărire și-a istovit de-abinele un întreg vocabular de laude, se năpustește ca din senin asupra celor-ce n'au participat la acele „rare însuflețiri“...

Nu mă opresc la gustul pueril al corespondentului în chestiune, obișnuit a mări lucrurile. Greșeli de natura aceasta să le lăsăm trecătoare.

Un alt imperativ moral mă silește a rezona sau mai bine zis a direge ce s'a deranjat, poate înafară de intenția premeditată a raportorului — mai mult eac' așa din obișnuința noastră națională, de a nu scăpa, certărești din fire, ocazia suntem, nici un prilej fără a ne ocări unii alții.

Dupăce ni-se spune, că președintele despărțământului, d-nul Dr. Petru Corneanu a ținut una din cele mai sincere vorbiri, zăbiciuind și fără crușare păcatele românești, precum: resburarea, invidia, discordia, luxul, aducându-moase și potrivite exemple din viața pură infectată românească, sub impresia atâtor mari, raportorul, de bună-seama vr'un bădăcuragios, zdranc prinde de guler și zgândărește inteligența română din Oravița, foarte îndușă față de trebile despărțământului. Întrebat treacă „unde sunt protopopii de ambele simele românești“ și apoi să sloboade la capul cel cu gura mare, cari nu știu altceva, să vâneze după posturi onorifice — precum: tație sinodala și în fond nu poartă nici interes — căci prea sunt egoiști și cu porniri trugătoare și se oprește la întrebarea: sunt renumiți învățători din Oravița? Și mătacește citează cu numele pe celce au în față, rămânând ceilalți: protopopii (numai din Oravița? !), advocații și învățătorii cei mici de ocară în drumul mare, la vedere blică.

Ce strajnică pedeapsă.

Imi este peste putință, din politețate să fac contestație nici în numele meu, nici celorlalți „intelligenți egoiști și cu porniri trugătoare“. Constat însă, că poveștele președintelui au răsunit și vor răsuna în pustiu, până la tura, care numai ea singură, cultura va înne curețe sufletul de ură, răzbunare, invidie și — prostie cu carul.

Ear până la biruința de a ne cunoaște noi înșine, cel dintău și cel din urmă simț al culturii adevărate, în numele căreia mîlă dardul „Astrei“, nouă, în cazul de față cel gri și ponegriți, nu ne rămâne decât vorbă bătrâni: „Să faci ce zice popa...“

Gheorghe Jucă

Am dat loc cu plăcere șirelor de susținând o omisiune a noastră, pe care o tîm. Corespondența despre adunarea despărțământului al „Asociațiunii“, dacă nu ne lăsa duși de încrederea pusă în autorul ei, (care laborează mai de mult la ziarul nostru), nu a publicată în forma în care, spre marea noastră de rău, a văzut lumina. Noi cunoaștem bine referințele din Oravița și astfel în cunoș de cauză putem constata că critica d-lui pondent este de o nedreptate, pe care, ne a crede, numai desorientarea i-a putut-o condei.

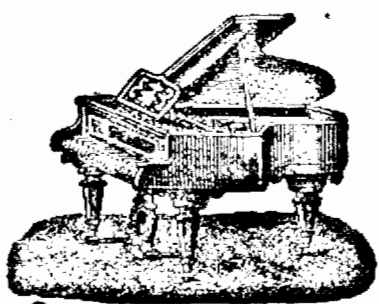
Ea atinge reputația a doi distinși prieteni nostri, bărbați devotați și harnici ai vieții române. (Nota Redacției)

Din străinătate.

Anglia. Chamberlain citise într-o într publică o telegramă provenită, se zicea, de la mera de comerț din Melbourne.

Această telegramă aprobă în termeni entuziști politica preconizată de fostul ministru al

niilor. Lordul Rosebery, declarând în urma asta nici o telegramă de felul acesta nu fusese trimisă de camera de comerț din Melbourne, o polea acerbă s'a iscat din această cauză.

FaixJaques

365 fabrikant de piano

strada Batthyányi Nr. 35. acordare de piano

Recomandă atelierul său de piano bine asortat, primește ori ce lucru aparținător acestei branșe precum și

Are în deposit
PIANE

de primul rang fabricate în Viena patrie și fabricate proprii, pe care vinde cu garanță pe bani și pe prețuri de concurs

Inchiriere de piano cu lună

Dar se știe acum că un grup de fabricanți s-a sălășălit să facă a triumfa protecționismul, trimițându-se o asemenea telegramă din propria lor inițiativă, și Chamberlain o primise ca provenind din camera de comerț.

Telegrama care dă această explicație adăogă la politica lui Chamberlain, departe de a face progrese în Australia să fie protejată.

Marele discurs politic pe care Balfour trebuie să-l pronunțe la 3 Octombrie, era așteptat, cu o mare curiozitate de lumea politică engleză.

Unele personalități liberale dădeau a se încred că era de așteptat o surprindere și că va putea puțină ca primul ministru să afirme în mod precis sentimentele sale nefavorabile, se zice teoriei Chamberlain.

Această repudiare tardivă ar fi devenit necesară prin atitudinea amenințătoare a lordului Rosebery și a opoziției, iar Balfour va scăpa odată ministerul său printr-o nouă dibăcie.

Chamberlain va vorbi la la 5 Octombrie la Lutton.

În orî-ce mod, dacă dl Balfour va fi stat în anul trecut, la Sheffield, în vagul declarațiilor nehotărâte, Chamberlain, precum toți se așteaptă și știu, va vorbi deschis și va indica marile linii ale campaniei sale de iarnă.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 7 Octombrie 1904.

— **Contele de Bülow și primul ministru al României.** „Frankfurter Zeitung“ dela 29 Septembrie publică interviul ce l-a avut un redactor al său cu cancelarul german, în privința negocierilor dintre România și Germania, relativ la tratatul de comerț ce e pe cale d'a se încheia între cele două state.

Contele de Bülow spuse corespondentului ziarului ziar, că vizita ce i-a făcut-o dl prim-ministru al României în Hamburg, în adevăr a avut ca scop înlăturarea dificultăților ce s-au născut în decursul negocierilor, pendinte încă cu privire la tratatul de comerț germano-român...

Apoi, cancelarul adăose că dînsul e în cele mai bune raporturi cu dl D. A. Sturdza, cu care e în legătură prietenești încă de pe timpul când fusese ministru plenipotențiar al Germaniei, la București, și speră să deslege problema tratatului spre mulțumirea ambelor părți.

„Cu aceasta n'am spus ceva deosebit, continuă contele de Bülow, căci atunci când e vorba de tratate de comerț, „mulțumirea ambelor părți“ e o expresiune vagă“.

Corespondentul, căutînd să sondeze mai bine planul cancelarului german, acesta d'odată deveni foarte rezervat, și nu se pronunță categoric de cât numai afirmînd că tratatul bilateral va fi favorabil și intereselor agriculturii ambelor țări.

Recunosc apoi că, până la un punct oarecare, e cu greu să obțină un bun tratat de comerț cu taxele minimale ce le are actualmente Germania. „Aceasta nu prea e ușor, mai adăose cancelarul, cu toate acestea nu e atât de imposibilă, ca cuadratura cercului, dar mai ușoară nu este“.

„Cu toate acestea dl de Bülow se arată optimist, și termină convorbirea zicînd că conștientizează la un tratat satisfăcător.

— **Deschiderea Dietei.** *Budapesta*, 5 Oct. După lungile ferii, luni în 10 Oct. se va deschide parlamentul. Ziua întâi însă va fi aproape întreagă a președintelui Perczel Dezső, care va refera afacerile de peste ferii.

Între aceste se află în rîndul întîrîrilor scriptele ministrului președinte despre legile sancționate. Va anunța pe urmă moartea deputatului Lázár Menyhért și Dieta va fixa termen pentru o nouă alegere în cercul Gyergyószentmiklós. Va refera apoi despre alegerea din Pecica, prezentînd mandatul lui Herczeg Ferencz.

Ședința de Marți însă promite a fi mai senzațională. *Polónyi Géza* va interpela în *afacerea principeset Luisa* și va cere deslușiri cu privire la purtarea principelui *Koburg Jülöp*, care poartă gradul de general în armata noastră.

Vieța mai zgomotoasă politică se poate aștepta abea pe la sfîrșitul săptămînii. Atunci partidele vor fi deja complete și vor începe manevrările în jurul problemelor politice din toamnă.

— **Regele Spaniei mire.** Un ziar englez scrie, că Alfonso al XIII-lea se va logodi în curînd cu Maria Antonia, principesa de Mecklenburg Schwerna. Principesa s'a născut la 28 Maiu 1884 și e fiica principelui Frideric Paul, fratele lui Frideric Francisc IV, domnitor acum, și al Mariei de Windischgrätz. Regele Alfonso e mai tîner cu doi ani de cât soția-i viitoare, fiind el născut la 17 Maiu 1886.

— **Un învățat român la muzeul etnologic din Cluj.** Foile din Cluj publică următoarea știre: „Dl Dr. Iosif Popoviciu distinsul filolog român, docent la universitatea din Viena și custode al seminarului român dela aceea universitate, a întreprins o călătorie de studii prin Italia, Franța și Ungaria cu sprijinul guvernului român. Dl Popoviciu se interesează cu deosebire de ornamentica populară română și trecînd prin Cluj a vizitat numărul etnologic ce se află în casele lui „Matieș-craiu“. Învățul român s'a interesat mai ales de obiectele referitoare la viața poporului român și a relevat înaintea d-lui Dr. Hermann, directorul muzeului, importanța deosebită a unor obiecte. Totodată a promis, că la întoarcere se va opri pentru timp mai îndelungat la Cluj spre a face studii mai aprofundate.

— **Procesul dintre comunele Totvărădia și Birchis,** pentru pămîntul numit Haduca, s'a pertractat la tribunalul din Arad. E vechiu acest proces, între locuitorii celor două comitate megieșe, Caraș-Severin și Arad.

Pretensiunea de proprietate a făcut-o Totvărădia, pentru acel pămînt, afirmative rămas din josul Murășului, prin schimbarea cursului apei.

Cererea totvărădienilor a fost respinsă de tribunal, rămînînd Haduca în proprietatea Birchisului.

— **Deputatul Valasek la închisoare.** Din Vaț se comunică cu data de 2 Octombrie: „Astăzi a sosit aici deputatul național slovac al cercului Miava, *Ioan Valasek*, ca să-și înceapă pedeapsa de un an închisoare de stat, la care a fost osăndit de către tabla r. din Pojon pentru „afîțare contra națiunei maghiare“.

— **O convorbire cu țarul.** Ziaristul american Melville Stone directorul general al presei asociate americane, a fost invitat, după cum anunță *Die Zeit* dela 1 Octombrie la Petersburg unde împăratul Nicolae II l'a primit în modul cel mai afabil.

Ziaristul american relatează despre convorbirea sa cu țarul următoarele:

Împăratul Nicolae II e, după împăratul Wilhelm II cel mai tare monarh în Europa.

Ca persoană e foarte simpatic și amabil, dă mîna cu căldură, și nu un deget, ca alți colegi ai săi! E simplu și urăște ceremoniile.

Conversațiunea a decurs asupra înlesnirilor ce s'ar putea aduce transiterii de știri de presă în străinătate. Țarul a promis că va desființa cenzura pentru știrile externe, mai ales pentru America.

Atinse apoi chestiunea bunelor raporturi cu America de Nord.

Stone e încântat de influența limbii engleze la țar care o vorbește ca un om englez.

Împăratul i-a spus că la palat nu se vorște decât numai englezește.

Stone crede în promisiunea Țarului că va desființa cenzura asupra știrilor externe. *Die Zeit* se îndoește însă tare, ca aceasta se va împlini vre-o dată.

— **Deputați în temniță.** Deputații Dr. Lendl Adolf și Nosz Gyula au fost chemați „la răcoare“, cel dintîi pe 5 zile, al doilea pe 2 zile, pentru bătaie în duel.

— **Comedie fără bani.** Șipoș Orban, fost inspector școlar regesc în Oradea-Mare pensionându-se, gazetele ungurești duc o întâmplare din viața lui de inspector, și anume:

Zice că s'ar fi dus odată într-o școală românească din Bihor (păcat că nu spune unde, la care „brav“ învățator!) unde a fost întîmpinat cu cîntecul; „Isten áld meg a magyart“. Și după-ce încântat de această întâmplare a scuturat mîna dascălului, s'a apucat să-l întrebe pe copil câte ceva. Copil, i-au răspuns: Nu știu ungurește! — Și totuși Șipoș Orbán a rămas încântat de atîta „patriotism“, — care pe românește se chiamă comedie fără bani. Atîta e năcazul numai, că sunt prea mulți inspectori regesti ca și Orban și prea puțini se pensionează.

— **Transportarea moaștelor lui Krüger.** Din Haaga vine știrea, că moaștele fostului președinte al Transvaalului, se vor porni în patria sa din Sudul-Africei, pe care mult a iubit-o și jertfitu-s'a pentru dînsa, cu un vas de transport, în luna Novembre, pentru a se așeza în Natal, spre eternă odihnă.

— **Rectificare.** S'a strecurat la foiletonul din Nr. 179 a ziarului nostru „Inima de mamă“ șirul al treilea în loc de: la mulți tineri de felul acesta, a se citi: *Ca mulți tineri de felul acesta.* Eară în partea ultimă șirul al 11-lea în loc de: ca cel mai sfînt fagi, a se citi: *Cel mai sfînt fagi.* Și în loc de fiul mamei la fine, să se cetească: „puil mamei!“.

— **Boulanger.** Sîmbătă la 1 Octobrie au fost 15 ani de când celebrul general francez Boulanger, dela care a pornit ideea revanșei — cu care era să implice republica franceză într'un conflict periculos — și-a tras un glonte în cap în cimiterul dela Ixelles de-asupra mormîntului doamnei Bonnemain. Duminecă, cum se vestește din Bruxella, naționaliștii au pelerinat la mormîntul generalului, unde au rostit un discurs ocașional și au depus în semn de pietate coroanele trimise din întreagă Franța, între cari și coroana lui *Rochefort*, care și azi visează cu Boulanger. Ingriditorul cimiterului dela Ixelles, care a fost inartorul ocular al sfîrșitului tragic al generalului, a povestit cu o mișcătoare emoție evenimentul trist. Nainte de asta cu 13 ani, la 30 Septembrie dimineața la 9 ore lucra ingrijitorul chiar în apropierea mormîntului doamnei Bonnemain, când generalul însoțit de o rudă a sa a sosit la mormînt. După asta a făcut o mică preumblare prin cimiter. De pe fața lui se putea citi o emoție profundă cît timp se preumbla prin cimitir, tot la mormîntul doamnei Bonnemain reîntorcea. Apoi se luă la ceartă cu ruda sa din cauza că generalul a voit să rămîna singur în cimitir. Rudenia în fine cedă și părăsi cimitirul. Boulanger în timpul acesta era departe binișor de mormînt; când văzu că rudenia îl lăsase singur, iute grăbi cu pași repezi spre mormînt. Ingrijitorul nici atîta timp nu avuse să se cugete la cele ce ar putea să se întemple. Văzu numai că generalul se așează pe mormînt și rezimîndu-se de crucea de marmoră, ridică revolverul și îl descarcă. La auzul detunăturii, ingrijitorul și alți soți de-al săi grăbiră la fața sinistrului. Dar glonțul nimerise bine, și moartea generalului era instantaneă. Cu el a murit și ideea revanșei.

— **„Duhul rău al comunei“.** O deputație din Pecica-maghiară a fost în zilele trecute la fișpanul comitatului nostru, Urban Ivan, și i-a predat o jalbă, în care îl roagă să scape comuna de „duhul rău al comunei“ notarășul Povázasz Soma, căci până când nu-l va înlătura de acolo, comitetul comunal nu mai vrea să se întrunească în ședință.

— **Drama din gara Verșetului.** Într'una din primele zile ale lunii Octombrie a înnebunit în gara din Verșet un țeran, cu numele George Gragea. Nenorocitul i-se licitase de curînd întreagă averea.

Venind peste dînsul nebunia în gară, s'a urcat în trenul care avea să plece spre Timișoara. Călăuzul a vrut să l dea jos, fiind-că nu avea bilet. Nenorocitul n'a voit să se supună, și așa s'a adus un polițist. Dar Dragea fiind foarte puternic și avînd și pușcă cu dînsul a pus la goană pe cei-ce îl strămtorau. S'au adus apoi patru gendarmi, asupra cărora nebunul a tras cu pușca și a omorît pe unul. Groaza era mare,

și nebunul n'a putut fi prins, de cât după ce i-s'a tras un glont, care l'a lăsat grav rănit.

În urma nenorocitului nebun, care e pe moarte în spital, rămâne o soție și doi copii mici.

Polițistul omorât cu numele Iacob Oszvald a fost îngropat cu mare ceremonie.

— **Concert artistic în Sibiu.** Ni-se scrie: Anunțăm cu plăcere, că binecunoscuta și apreciată altistă d-șoara *Elena Cunțan* va da Sâmbătă la 15 Oct. n. c. un concert în sala dela «Unicum» cu binevoitorul concurs al baritonistului *Vilhelm Orendt* din Sibiu. Programul concertului îl vom da în unul din Nr-ii proximi al ziarului nostru.

— **Procesul Măleanu.** Sâmbăta trecută s'a judecat la curtea cu jurați din Pitești procesul lui Constantin Măleanu, mare proprietar, care și-a împușcat nevasta și vizitiul prinși în flagrant delict de adulter. Pe lângă Const. Măleanu ședea pe banca acusaților și fiul său dela nevasta din-tăiu, Emanoil. Președintele Curții a fost Oscar Niculescu, asistat de judecătorii Corneliu Axente și Ștefan Martinescu. Acusator: N. Drăghici, procurorul general dela curtea de apel din București, asistat de procurorul Costacopol din Pitești. Apărători: Butoianu, Dimancea, Florescu și Comăneanu. Jurații au dat verdict negativ și Măleanu, tată și fiu, au fost achitați.

— **Ucigașul lui Plehve.** Ziarul rus „Kronstadki Westnik“, organul oficial al marinei de război, spune că ucigașul ministrului Plehve e un fost student la universitatea din Moscova și că numele lui este Sasonoff, cum s'a anunțat. Ziarul desminte știrea, că acest ucigaș a isbutit să fugă. El e sub pază bună și se află acum pe deplin vindecat de ranele, ce i-au pricinuit exploziunea bombei.

— **Orașul croitorilor.** În guvernamentul Pietcov din Polonia rusească, în orașul Berziny, care are peste tot 7669 locuitori din acești locuitori 4000 sunt croitori, în cea mai mare parte jidani. Aceștia sunt vind hainele bărbătești cu un preț ridicol de mic: un costum cinstit, cu 3 ruble (o rublă face 3 cor. 30 fl.). Circulația anuală poate fi de 3 milioane ruble. Făcând socoteala exactă, ar fi să cadă pe fiecare croitor 1½ om.

— **A fugit în America.** Se înmulțește numărul „domnișorilor“ cari din calea legii fug în America. Așa, un anumit Perger Béla, „din familie mare“ cum spun gazetele ungurești și „om deștept“, după-ce a dus o viață desfrănată, a căutat să-și dreagă starea cu grelele datorii ce a făcut prin tâmbălae, prin însurătoare.

Dar năvălit odată rău, nu s'a mai putut întoarce din calea pierzării. Pentru multe înșelătorii a fost dat afară din slujbă, era referent la poliție, și apoi a mai înșelut pe câțiva oameni cu cambil, — și a fugit în America, lăsându-și nevasta și părinții în tânguire la Budapesta, după „omul deștept și din familie bună“.

— **Când juratul dă poruncă.** Într-o comună, cu drept de târg de săptămână, s'a întâmplat un caz hazliu din incidentul publicării amănării tirgului, pe altă zi.

Tîrgul de săptămână se ținea de regulă Joia. Nimerindu-se o sârbătoare însemnată pe ziua numită, comitetul a decis, ca tîrgul să se țină Miercuri.

Ca să se știe în comună, primarul a trimis pe un jurat, ca să publice verbal acest lucru.

Juratul fiind, din fire, cam zăpăcit, făcu în modul următor publicarea:

„Oameni buni! Tot omul să audă și să înțeleagă, că Miercuri ce vine va fi Joi, fiind-că Joi va fi Duminecă“.

Bibliografie.

4 cor. numai 4 cor.

plus 20 fl. porto postal.

Drepturile și datorințele învățătorilor și învățătoarelor confesionale

scrisă pe temeiul legilor regulamentelor, ordinațiilor, instrucțiunilor, hotărârilor și deciziunilor principiare

de Dr. Szabó Mihály, inspector regesc tradusă în românește de

Eugen Zaslo, profesor.

„Visuri trecute“.

Un elegant volum de schițe și povești scrise de cunoscutul scriitor

Alex. Ciura (Simin).

Costă 1 cor.

Să pot primi dela tipografia semn. din Blaj (Balázsfalva). 390 2—5

PARTEA LITERARĂ.

Sinaia, 8 Septemvrie 1904.

O SCRISOARE.

D-na Constanța Hodoș, distinsa autoare a piezel „Aur“ publică în „Familia“ următoarea scrisoare:

Iubiților mei diletanți din Brad!

Lipsisem cinci zile de acasă. La reîntoarcere al mei mă întâmpină cu strigătul de bucurie: Se joacă „Aur“ la Brad!

— Când?

— Măne seara. Uite ici jurnalele citește!...

O, de-ași fi știut cu câteva clipe mai înainte! Trenul care mă adusese acasă, plecase într'acolo. Într'acolo...

Ați văzut voi primăvara rândunica reîntoarsă după un drum lung, obosită bălând din aripă și căutând o streșină adăpostită, princioasă, unde ferită de vânt și ploaie să-și poată clădi locașul de odihnă și bucurii?...

Eu revedeam Bradul și întreg Zarandul meu iubit, așa cum revedea un frate scump, pe care îl crezuseși mort, undeva departe, pierdut pentru totdeauna.

Și voi trăiți acolo?

Și voi mai rideți, vă bucurați și mai sperați într-o viață bună, bogată și luminoasă? Voi v'ați adus aminte de mine, fiică depărtată a țerii mele, și ca semn de iubire, ați hotărât pentru serbarea unei zile mari să dați viață și suflet unei lucrări rupte din viața și sufletul meu.

Vă mulțumesc. Dacă ați ști cât bine mi-ați făcut!

Mai este o legătură între noi? Voi, cari ați ramas acolo să păziți moșia, mândri și resemnați, și noi cari am luat drumul pribegiei, în căutarea ramurei de măslin? Ați simțit-o, ați prins-o, și iată-ne acum iarăș împreună. Nu mai e pământul acela lung și amar între noi, nu mai sunt Carpații nepătrunși, una suntem. Plutim sub acelaș cer, în aceeaș rază de soare, veseli și încălziiți, într-o lumină blândă și bună, puternică și senină, uimiți de această supra omenească minune, ce ne înalță și ne dă o nouă viață.

Ați simțit-o și voi. O știu. Am citit dările de seamă despre acea serbare și am tresărit la cuvântul „diletanții au jucat surprinzător de frumos“ și apoi „nici odată n'am văzut diletanți așa jucând“. O lacrimă de bucurie, de dor și recunoștință, s'a ivit în ochii mei și s'a prefăcut într'un simbol, un sigil sfânt, o punte și pedestal, s'a ivit în ochii mei și s'a prefăcut într'un simbol, unde o să ne mai întâlnim și o să ne stringem în brațe și o să ne mai plângem împreună cu hohot, cu lacrimi ferbinți, arzătoare, isvorite din adâncul inimilor noastre.

Cine a zis că numai risul e merit să înse-nineze sufletul?...

Acela n'a simțit nici odată ușurarea nobilă și binefăcătoare a lacrimelor adevărate.

Nici odată n'a văzut câmpul înverzit în bătaia soarelui, după o furtună puternică și bună.

Și nu știe că rănilor mari se taie din rădăcina reul și după dureri acute urmează vindecarea sigură și bună.

A venit de unde-va pe căi înguste și întunecoase și nu s'a pătruns de lumina cea minunată care ne-a strâns și ne-a unit aci și la care noi cu estaz ne închinăm și cu buzele însetate de deliciul ei o chemăm: arta!

Opriti-l, vă rog, să nu intre în biserică noastră, căci nu cunoaște rugăciunile și nu știe să stea smerit și să asculte... Ingenunchiați-l la ușa și glasul lui profan n'abuziți-l căci zidurile noastre nu sunt de piatră... E o dantelă subțire și măiastră, țesută din fire de raze de iluzii scumpe, presărată cu pulbere de aur ca aripile fluturășului dornic de a sbura în primăvara zilelor de Maiu. Firele se rup când se ating,

pulberea rămâne pe mână și se destramă țesătura minunată ca un vis...

Not căutam elevare sufletească. Și nu ne putem mângâia în cercuri înguste după anumite gusturi. Câmpul nostru e infinit și comorile lui nu se pot înșira, căci sunt nenumărate și nepătrunse ca stelele cerului. Legile noastre sunt generoase și largi, blânde și iertătoare ca și povoduirea Acelui care ne-a arătat întia-oară universul în lumina lui frumoasă și adevărată.

Dar posomorât nu-l nici odată cerul nostru. Artă ride sau plânge, dar mohorâtă nu-l.

Spuneți-mi curat și drept, scumpul meu diletanți și voi neuitați compatrioții dela Brad: ați ris sau ați plâns la durerile dramel mele? Dacă v'ați posomorât numai, fără îndoială, în mi de bucăți rup filele din „Aur“. Nu-l bună atunci opera mea și nici o clipă să nu mă dăinuiașcă!

Iar dacă ați plâns, spuneți-mi unde? La care pagină! Ca să sărut acele scrise, cari au fost în stare să-mi ducă inima vouă, să-mi lăstinda acea punte unde o clipă în lumină am stat îmbrățișați, ochi în ochi, suflet în suflet. Trimiteți-mi o vorbă cât de scurtă, o fotografie, o floare uscată, un semn cât de mic.

A voastră întotdeauna

Constanța Hodoș.

Convocare.

Despărțământul protopopesc Radna al Reuniunii învățătorilor rom. gr-or. din protopopiatele dela I—VII, își va țineă adunarea sa de toamnă în comuna M.-Radna la 9/22 Octomvrie 1904, pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Chemarea Duhului-Sfânt.
2. Prelegerea practică din Geometrie, despre puncte, linii. Va prelege învățătorul, care va fi sortat. Prelegerea o va prezenta fie-care membru și în scris.
3. Deschiderea adunării
4. Apelul nominal.
5. Reflexiuni asupra prelegerii.
6. Cetirea eventualelor operate.
7. Propunerii și interpelări,
8. Desigerea locului și timpului pentru adunarea procsimă.

9. Autenticarea protocolului

10. Încheiere.

La aceasta adunare sunt deobligați a participa toți membrii despărțământului.

Soborșin, 17/30 Septemvrie 1904.

P. Givulescu,
președinte.

POSTA REDACȚIEI.

M. J. Srediștea-mică. Corespondența trimisă nu se poate publica decât la „loc deschis“ pentru care se plătește taxă de 6 cor. Cum doriți

„Desperat“, Bran. Ai stil. Dar îngrămădești în formă tendențioasă prea multe idei într-o scurtă bucată, care nu e nici disertație nici povestire. Încearcă a înjgheba povestiri scurte în cari să plasezi concentrice și natural ideile. Și mai e cere să fie logică și verosimilitate în evenimentele expuse.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Const. Bila. New-York. Am primit abonamentul până la 1 Ianuarie 905.

ECONOMIE.

Arad, 7 Octobrie

PREȚUL CEREALELOR.

Piața din Budapesta.

		kgr.				— 5 Octomvrie.
						Coroaie.
Grâu	77	"	—	—	—	—
Grâu	78	"	—	—	—	—
Grâu	79	"	—	—	—	10.10—10.11
Grâu	80	"	—	—	—	10.54—10.55
Săcară	50	"	—	—	—	7.88—7.89
Orz	50	"	—	—	—	6.74—6.75
Ovăs I	50	"	—	—	—	7.16—7.17
Ovăs II	50	"	—	—	—	—
Cucuruz		"	—	—	—	—
nou	50	"	—	—	—	7.35—7.36

Piața din Timișoara.

— 5 Octombrie.

kgr.	Coroane.
77	9.50—9.60
78	9.60—9.65
79	9.70—9.75
80	9.80—9.90
50	7.25—7.50
50	6.85—6.95
50	6.60—6.70
50	7.68—7.70
50	7.65—7.70

Piața din Lugoj.

— 5 Octombrie.]

kgr.	Coroane.
77	9.60—9.70
78	9.60—9.70
79	6.70—7.00
80	6.10—6.40
50	8.00—8.20
50	7.65—7.70

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Institut sud-ungar pentru împrumuturi ipotecare și credit personal.

Timișoara, piața St.-George nr. 4. I. etaj.

Telefon nr. 317.

Împrumuturi ipotecare pe moșii și case de închiriat orășenești pe lângă amortizație semestrală în capital cât și în interese după următorul plan de solvire:

După fiecare 100 cor. intrese are să se plătească la semestru în capital și interese.

La un împrumut ipotecar de:

3 1/2 % cu amortizație pe
după fie-care 100 de cor. 2 cor.—fil.—
(numai la împrumuturi hip. pe moșii
și de mari sume de bani).

40	4%	100	2.30—2.45 c.
40	"	100	2 cor. 60 fil
40	"	100	2 " 70 "
40	"	100	2 " 92 "
40	"	100	3 " 12 "
40	"	100	3 " 45 "
40	"	100	3 " 88 "

Documente necesare:

La împrumuturi ipot. pe moșii: Extras de pe cartea funduară, coala catastrală, dacă este contract de cumpărare ori vînzare și un atestat comunal; pentru acesta trimitem blanchetă.

La împrumuturi pe case de închiriat: Extras de pe cartea funduară, conspect autentic despre venitul chiriei, libelul de dare, planurile de construcție ale edificiului (numai în cas dacă atare planuri există) și atestat despre prețul de valoare al casei.

În afaceri de cumpărare ori vînzare de moșii mai mari servim bucuros cu deslușiri dacă ni-se trimite timbru postal pentru răspuns.

Filiale:

Oradea-Mare Bóthi Ödön utca 1.

Seghedin Horváth Mihály " 7.

Lugoj Bonáz. " 16.

291

BIUROU PENTRU CLĂDIRI.

Temesvár-Jozsefváros Kossut-utca 6 sz.

STAMER VILMOS

măiestru zidar și expertizor jurat

primește construirea de planuri pentru zidrie, acordă consiliu în ori-ce fel de afaceri de clădire, conduce și supraveghează clădiri; reprezintă fa-bricele cele mai capabile de concurs.

Un învățacel absolvat de școala industrială este primit ca practicant.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că pe Strada

Kossuth Nr. 43 în Arad a trecut în posesiunea mea

prăvălia de faur

(mai înainte a lui Stamberger Jozsef)

După o experiență de mai mulți ani câștigată în faărici din Budapesta și Viena, am ajuns în plăcuta situațiune să pot îndeplini tot felul de lucrări dela cele mai simple până la cele mai complicate prompt și pentru prețuri foarte culante.

Rugând binevoitorul sprijin al onor. public, rămân Cu deosebit respect:

Végh István

măestru măsar.

387

Nr. Telef. 378.

Nr. Telef. 378.

In atențiunea domnilor voluntari!

CZIRÁKY ALAJÓS

eroitorul regim. 33 de inf. cos. reg.

ARAD,

359

In colțul străzii Comitatului (Tabajdt Károly) și a pieței Andrassy.

Am onoare a recomanda în binevoitoarea atențiune a domnilor voluntari magazinul meu bogat asortat cu uniforme militare de tot armamentul.

Confecționez tot felul de uniforme și ajustări pentru prețuri convenabile, executate în modul cel mai bun.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recuise de argint, seduli de amăneta-re cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai efin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Se caută un învățacel.

Nr. Telefonului 438.

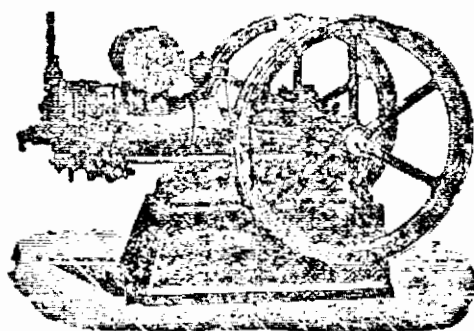
381

Damele Engleze, nici odată nu folosesc cremă, ci lapte de castraveți, care se poate căpăta în calitate veritabilă engleză în farmacia lui Balassa K. Budapesta, Erzsébetfalva. Are efect necondiționat sigur și este un mijloc cosmetic inofensiv, care deja după-o scurtă folosire îndepartează alunitile petele de ficat, zgrăbunțele nutesseri, și tot felul de impurități faciale, dând teantului un aspect tinăresc și vior. Să fim cu atențiune, că pe fiecare flacon să se poată ceti numele lui Balassa. Un flacon 2 cor., săpun

de castraveți veritabil englez 1 cor, pudre de castraveți 1 cor. 20 bani. Se poate căpăta în ori-care farmacie; prin poștă se trimite de către farmacistul Balassa Kornél, Budapesta, Erzsébetfalva Deposit principal la farmacia lui Földes Kelemen, și drogueria lui Vojtek és Veisz. 367

Numărul Telefonului 86.

Birou de mecanica și atelier de mașini.
Intreprindere de instalațiuni
de gaz și apaducte.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS, Kültl-tér

Tot felul de instalațiuni de iluminare de ori-ce sistem, deposit de reflectori, instalațiuni de băi și closete.

Executare specialista de reparațiuni de mașine și cazane.

318

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

Arverési hirdetmény.

és arverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi hogy a Viktoria takaréks. és hitelintézet mint r.-t. aradi cég végrehajtató javára 162 korona és jár.-továbbá a csatlakozó Dr. Stern Lázár nagybecskereki ügyvéd javára 90 korona 90 fillér tőke ennek 1901 évi április hó 12 től járó 5% kamatai 16 korona 20 fillér és 6 korona 40 fillér költségek erejéig Szubu Andrei n. toráki lakós végrehajtást szenvedő ellen az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területében levő Nagytorák községi 849 számútkvben A I alatt felvett 1713/a 1856/c 2192/b 2381/c 2616/b hrsz. összesen 4 hold 800 négyszögöl szántóból Szubu Andreit illető jutalék, továbbá az u. o. felvett 2820. 2821/a hrsz. 800 négyszögöl mezőből Szubu Andreit illető jutalék 775 korona; valamint a nagytoráki 1310 számútkvben A I alatt felvett 2077/c/2 hrsz. 1500 négyszögöl kaszáló az 1881 évi LX. t. c. 156 § alapján egészben vagyis a végrehajtásán kívül álló Filip Andrei és Jesta a Szubu Juon jutaléka is 359 korona kikialtási árban 1904 évi October hó 22 huszonkettő napjának d. e. 10 órájkor Nagytorák községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1, Ha a megállapított kikialtási áron felül ígéretet senki sem tenne az árverésre kitűzött birtokszükség esetén az előbbi kikialtási áron alul is el lesz adandó.

2, Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikialtási árnak 10% át vagyis 1,77 korona 50 fillér 2,35 korona 90 fillért készpénzben vagy a 1881 évi november hó 1 én 3333 szám alatt kelt m. kir. ig. min. rendelet 8 § ában jelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881 évi LX. t. c. 170 § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi potján a hivatalos órák alatt ezen kir. tszék tklvi irattárában és Nagytorakközség előljároságnál megtekinthetők.

Nagybecskereken, a kir. törvényszéknél, mint telekkönyvi hatóságtól 1904 évi augusztus hó 10-ik napján.

392

Olvashatatlan aláírás
kir. törvényszéki bíró.

Redactor responsabil: Ioan Russu-Șirlianu.

Editor-proprietar: George Niehlin

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

Imprumut de bani cu amortisare

de 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 și 50 ani
 pe mosii . . . cu amortisare de capital și de interes corespunzătoare de 4⁰/₀ și 4¹/₂⁰/₀
 pe case în Arad de 4¹/₂ — 4³/₄⁰/₀.
 Credit pentru zidirea de case nouă.

Institutul pentru credit fonciar din Sibiu

m'a însărcinat singur pe subscrisul cu mijlocirea afacerilor de imprumutare în Arad, comitatul Aradului și în cercurile Gyula, Csaba, Bichis și Orosháza din com. Bichisului.

Imprumuturile institutului din Sibiu și până aici erau foarte căutate, iar în timpul din urmă tabelele au devenit atât de estive, încât sunt și de cât imprumuturile dela institutete din capitală mai considerabil de favorabile.

D'aci înainte mă voi nizu și mai mult să servesc publicul cu afaceri de imprumuturi cât se poate mai iute, punctual și mai prompt. Și până aici firma mea a fost cea mai solidă și recunoscută ca cea mai deamă de încredere.

Spese anticipative nu sunt, ba anticipez și spesele de intabulare și îndeplinesc convertirile.

Representanța pentru mijlocirea de imprumuturi a institutului de credit fonciar din Sibiu a lui

SZÜCS F. VILMOS**ARAD, Boros-Béni-tér 22 szám.**

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

MÁRTONYI VIKTOR

tinichier de zidiri și arte, instalator de apaducte.

Se recomandă mult onoratului public pentru pregătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

— Prețuri solide. — — Esecutare promptă. —

Distins cu premiu la expoziția milenară.

— Stipendiu de Paris. —

Cu stimă:

MARTONYI VIKTOR

ARAD. Local: Piața Boros-Béni Nr. 2.

Locuința: Strada Sárossy Nr. 2.

(Casa d-lui Purcariu).

Cursul pentru pregătirea mai departe a tinerilor
 al lui

CZOBOR OTTO, ARAD.

Pregătește pentru examenul de admisiune la obținerea dreptului de voluntariat.

În curs funcționează profesori de forță. De plasarea elevilor din provincie se îngrijește direcțiunea cursului. La cercări servește cu informațiuni

CZOBOR OTTÓ

conducătorul cursului.

— Kossuth-utca Numărul 41. —

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

În atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cere ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer
 ori mașini de cusut pentru odăi.

În atelierul său

se primește tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primește reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242